אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא: **גמ'** טעמא דאמרה לא מת הא אישתיקא תנשא הא אין צרה מעידה לחברתה לא מת איצטריכא ליה סד"א הא מיית והא דקאמרה לא מת לקלקולה לצרה היא דקמיכוונא °ותמות *נפשה עם פלשתים קאמרה קמשמע לן: אתת אומרת מת כו': וליפלוג רבי מאיר ברישא אמר רבי אלעזר במחלוקת שנויה ורבי יהודה ורבי שמעון היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבי מאיר בהא אפילו רבי מאיר מודה דכל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא תנן עד אומר מת ועד אומר לא מת אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא בשלמא לרבי אלעזר סתמא כר' מאיר אלא לרבי יוחנן קשיא קשיא: **מתני'** **האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותטול כתובתה וצרתה אסורה ²היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך *מוציאתו מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה *אמרה מת (לי) בעלי ואחר כך מת חמי תנשא ותטול כתובתה וחמותה אסורה היתה בת ישראל לכהן תאכל בתרומה דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר אין זו דרך מוציאה מידי עבירה עד שתהא אסורה לינשא ואסורה מלאכול בתרומה: **גמ'** וצריכא דאי איתמר הך קמייתא בהא קא"ר טרפון משום דצערא דגופה אבל חמותה דצערא מילי דעלמא אימא מודי ליה לרבי עקיבא ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי עקיבא אבל בהך אימא מודה ליה לרבי טרפון צריכא א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כרבי טרפון אמר אביי אף אנן נמי תנינא *ניתן לי בן במדינת הים מת בני ואח"כ בעלי נאמנת בעלי ואחר כך בני אינה נאמנת וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת לדבריה הוא דחוששין הא לדברי צרה אין חוששין ש"מ: מתני'

תורה אור

אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת · הואיל ובאת שניה קודם שיתירוה על פי ראשונה ואפי' שניה זו צרתה אוסרתה ובגמ' מוקמינא לה להאי סתמא כר' מאיר דאמר צרתה נמי מכחשא לה: **גמ' לא מת איצטריכא ליה** · דאע"ג דלא שתקה פשיטא לן דלא תנשא בעדות חברתה איצטריך לאשמועינן היכא דמכחשה לה נמי לא תנשא דמהו דתימא כיון דאתיא ומערערא גליא דעתא דלצערי לצרה קא"ל ולענגה שלא תנשא ותמות נפשה עם פלשתים קעבדת הלכך אפי' היא תשתי קמשמע לן: **במחלוקת שנויה** · במחלוקת אחרונה אף ראשונה שפופי' שנויה דלא תימא סתמא דברי הכל היא אלא ר' יהודה ור"ש היא דאמרי צרה לא מכחשה: **לא מת לאו הכחשה היא** · דרבנן היימנה לקמא: **ואשה אומרת לא מת** · אפי' צרתה במשמע: **מתני' היפה** · צרתה בת ישראל לכהן: **תאכל בתרומה** · בחזקת שבעלה קיים ואינה חוששת לעדות צרתה הואיל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לפוסלה: **וחמותה אסורה** · שאין כלה מעידה לחמותה ואע"ג דאמרה ברישא מת בעלי דפקע לה צד כלות והויא נכרית אפילו הכי לא מהימנא כדאמר לעיל (דף קיז:) הא לאו בעלה מיית ולא חמותה מיית כו': **היפה** · חמותה בת ישראל לכהן כו': **גמ' לצרה דגופה** · תשמיש מונעת לה מבעלה הא ודאי משקרת כדי לקלקלה שתנשא (ה) ואפי' שהיא נשאת תמות נפשה עם פלשתים: **מודי ליה לר"ע** · דלא מחזקינן לה בשקרנית כולי האי ונהי דלהשיאה לא מהימנא אבל לאומרת לענין תרומה תיאמר: **ניתן לי בן** · אשה שהלכה עם בעלה למדינת הים וכשלתה מכאן לא היה לה בן ונעומדת בחזקת ייבום ובאת ואמרה ניתן לי בן במדינת הים ומת בני ואח"כ מת בעלי דלא מפקת נפשה מחזקה קמייתא שעדיין היא צריכה לייבום נאמנת ומותרת להתייבם: **אינה נאמנת** · להנשא לשוק בלא חליצה כי הימנה רבנן לאשה אבעלה הימנה דדייקת ומנסבת אבל לאפוקי נפשה מיבם לא הימנה דזימנין דסגיא ליה: **ותיישנין לדבריה** · דאפקה נפשה מחזקה ואם בא יבם לייבמה לא שבקינן לה וחולצת: **לדבריה** · מישעותא משמע: מתני'

[לקמן קכ:]

[ל"ל מוציאתה]

[לעיל קיז:]

[לקמן עמוד ב וקיט:]

[פסחים י: כתובות כז:]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה לצרה וכו' שתנשא ואף על פי ש"ה נשאת: (ב) תוס' ד"ה נשאת וכו' לא מת אית דאמרי אשה אחת:

הכא פשיטא וי"ל דגיסא ליה לאקשויי מסיפא כיון דמשכחת לה לי' נמי דרישא דהתם כיון דעד אחד נאמן מן התורה הוי כתרי ותרי ואי מכחשי אהדדי לא היתה שותה אבל הכא תקנתא דרבנן היא: **ומכחישות** זו את זו הרי אלו לא ינשאו. דודאי אחת מהן שקרנית ואולי שתיהם אומרות שקר כי לא ידעו אחמת הדברים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג בריש ואיכא נמי הכחשה ולא תנשא והא דלא נקט פלוגתייהו בריש מסוס דהוה אמינא דבסיפא מודה:

["הואיל] וזו וזו מודות שאין קיים · אבל המכחשת ואומרת קיים אותה לא תנשא דריש מיתוקמא כוותייהו:

טעמא דאמרה לא מת הא אישתיקא כו' · ואי"ת מאי דייק והא לא מת איצטריך ליה לאשמועינן שאע"פ שמכחשה צרתה תנשא וליכא למימר דהא פשיטא כיון שאין צרה מעידה לחברתה דהא איצטריך טובא דפליג ר"מ עלה ולר' יוחנן נמי אשמעי' דר"מ מודה בהא ואר"י דדייק מדקאמר זאת שאומרת לא מת לא תנשא דלא הוי ליה למיתני אלא אחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת תנשא ואנא ידעינא דאאומרת מת קאי דהכיא דלא מת שויתה לנפשה תתיכה דאיסורא:

סד"א הא מימת מיית · יש לנו לומר שמת יותר ממה שהיתה שותקת דאי שתקה ודאי בעיא לקלקולה אבל כשאומרת לא מת מתמת שנאה אומרת כן שהיא רוצה שתתענג דאי לא ידעה דמית היתה שותקת לקלקלה וא"ת מכל מקום היכי סלקא דעתא למישרייה כיון דשויתה לנפשה תתיכה דאיסורא וי"ל דאפי' מודה ונתנה אמתלא לדבריה איכא נאמנת ולא דמיא (כתובות כב·) לאשה שאמרה אשת איש אני ואחזרה ואמרה פטירה אני דנאמנת כשנתנה אמתלא לדבריה:

דבל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא · נראה לרבינו יואל דה"ק דבל לא מת אפי' בבת אחת ובצרות דוקא לא הויא הכחשה דהימנה רבנן ולרתה שאומרת שוב לא מת אין להאמינה אבל בעד ועד בבת אחת אמר במתני' בסיפא לא תנשא ואמרינן לעיל עד אומר מת והתירה ליגשא הא לא התירה ליגשא אלא באו שניהם בבת אחת לא תנשא ועל כן יש לפרש דבצרות דוקא איירי וטעמא דלא מת דלא הוי הכחשה שמכחשתה צרתה ואין לנו להאמינה ולכך תנשא האחרת אבל זו לא אומרת מת וזו אומרת נהרג הויא ודאי הכחשה כיון דשתיהן באות להתיר עצמן ואינן מכוונות דבריהן דאמרי בדדמי ואין יודעות אמתות הדברים והשתא דייק שפיר מסיפא דקתני אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא ואפי' צרות משמע כדפי' בקונטרס דאי לאו הכי מה משמיענו הייו עד ועד דעלמא וקאמר בשלמא לר"א סתמא כר"מ ופליגא ברישא דאמר תנשא אפי' בבת אחת אלא לרבי יוחנן קשה כי' אבל אם הייו מפרשים דר' יוחנן אייירי דבל לא מת בעדות אשה לאו דוקא אלא בצרה כדפי': להעמידה לר"א דאייירי בבת אחת אלא ש"מ דכולה שמעתא אייירי בבת אחת ודוקא בצרה דבל לא מת בעדות אשה לאו דוקא אלא בצרה כדפי': **אשה** אומרת מת ואשה אומרת לא מת · (ג) אי אמרי' דאשה אחת מכחשת את העד היכא שבאין יחד ואם אמת הוא כן הוה ליה למיתני הכי דהוי ליה רבותא טפי ובירושלמי מצא ר' יהודה דאין הכי נמי ומייתי ברייתא הכי: **אלא** לר' יוחנן קשיא · דאשה אומרת אפי' בצרתה משמע וא"ת מנלן דלמא בנשים בעלמא אייירי דהכי תנן בפ' מי שקינא (סוטה דף לא:) עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת כו' והתם לא קאי אצרות ואפ"ה קתני אשה וי"ל דהתם ליכא למיטעי דבצרות אייירי: **בת** ישראל לכהן תאכל בתרומה · מספקא לר"י אי דוקא בתרומה דרבנן אי נמי בתרומה דאורייתא דאוקמה אחזקה דדייקת ומינסבת ועל צרתה אין להאמינה ואוקמה אחזקת אשה אינ מידי דהוה אשני שבילין* מיהו איכא הכא חדא דעביד איסורא ממ"נ ובכי האי גוונא לא ילפינן מסוטה כדמשמע בריש מסכת נדה (דף ב: ושם) ובמס' חולין (דף פ: ושם): **אף** אנן נמי תנינא · הא דלא מייתי רישא דהתאשה שהלכה היא ובעלה שמא משום דסיפא מייירי בהתר יבמה לשוק כמילתיה דרבי טרפון דייק מינה: **לדבריה** הוא דמשמעי · תימה לר"י דהיכי מייתי סייעתא לר"ע מהך דקתני לדבריה חוששין ולא לדברי צרתה דלמא הכא ר"ע מודה כיון שאם לא ניחוש לדברי צרה ליכא עבירה כלל אבל בדברי עקיבא אילו לא ניחוש לדברי צרה ואכלה בתרומה איכא עבירה בודאי ואמר ר"י דלא אלא מייתור וחוששין לדבריה: אמר

נר מצוה

להא מיי' פי"ב מהל' נזירות הל' טו סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף מה: לו ב מיי' פ"ט מהלכות תרומות הלכה ד:

תוספות ישנים

במחלוקת שנויה וכו' יהודה וכו' שמעון הוא. וא"ת הא קיהכי דשמעא דמלתייהו סותיא וזו [חו אומרות]שאינו קיימשמעא דאם אחת אומרת שאינו מת הוא הכחשה ועיל אמר דאחת אומרת מת תנשא אע"פ שאחת אומרת לא מת. וי"ל דלהכי דר' מאיר קאמרי הריב"ן: כל לא מת זכו' וא"ת וכי לא ידע ר"יוחנן דמותיב לה מתני' וי"ל דה"פ כל לא מת כנון שצרתה אומרת לא מת ומ"מ מותיב ממתני' דמשמע אשה אומרת לא דמסתם אשה אומרת לא מת דהך אשה אפי' צרה כמשמע: אמר אביי אף אנן נמי מנינא. לדבריה חוש דומשין. לכאורה קשה דהא אפי' כ"ע לא מודה בהא דע"כ לא פליגי אלא כיון דמסיימא לבני נפשה א) להחיליה בתרומה כדאמרי' במתני' אבל הכא לא מסיימא דאמרי' מולגין. וי"ל דדייק ליעגא יחיה ב) שהרי תנא חוششין לדבריה. ולמה לי למיסדר ומתני' בסיפא חוششין לדבריה אלא למידק לדבריה חוششין הא לדבני צרתה אין חוششין גם היכא דמסיימא לבני נפשה כמו בפליגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא ולכך מייתי הכא דסיפא ולא בנא דריש:

א) אולי צ"ל כיון דמסיימא לבני נפשה דמותרת להנשא נאמנת ג"כ על צרתה לאוסרה בתרומה. ב) צ"ל שהרי תנא בריש ור"ל בריש דהסיא מתני' דלקמן ע"ב כאם אלכה סיא ובעלה ובנו למד"ה.

תוספות חד מקמאי

גמ' ולפלוג נמי ר"מ ברישא אפי' תימא ר"מ כל לא מת בעדות אשה לאו הכחשה היא. פי' בעדות צרה קאמר וכן מצאתי מונה בס' אבא מארי ז"ל בכתב יודו אבל בעדות דעלמא ודאי לאו הכחשה הוה דהא אבי מומה שנאמנת אשה לומר לא נטמאת ואפ"ה אשה אומרת נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת בבת אחת היתה שוהה כדאי' בפרק מי שקינא. ולא אמרי' כל לא נטמאת בעדות פומה לאו הכחשה הוא: תנן עד א' או' מת ועד א' או' לא מת אשה א' אומרת מת ואשה א' או' לא מת ה"ן לא תנשא בשלמא לר"א הא מני ר"מ היא אלא לר' יוחנן קשיא. פי' מדרישא בצרה סיפא נמי בצרה. גם זה מצאתי מונה בס' אבא מרי ז"ל בכתב יודו. ומיהו בנשים דעלמא דאחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת אליבא דרבי עקיבא לא תנשא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com